

משלמיע וישלועה

דרושים יקרים ורעיונות
נפלאים במרשת השבוע
ובענייני דיומא
מגנזי אוצרותיו הברוכים
של כש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פייפער
שליט"א

אב"ד קהל
ברכת מנחם - קראקא

גליון
ג'

מרשת וירא, תשפ"ז

נוטל אחד משישים

וירא אליו ה' באלני ממרא (יה, א)

פירש"י: לבקר את החולה (בבא מציעא פו:), אמר רבי חמא בר חנינא, יום שלישי למילתו היה ובא הקב"ה ושאל בשלמו.

מסופר על הרה"ק רבי אברהם דוב בער מאווריטש זי"ע בעל 'בת עין', שהיה נוהג להשתתף בסעודת שלישי למילה דייקא, באמרו שלברית מילה מגיע אליהו הנביא מלאך הברית, אבל לשלישי למילה מגיע הקדוש ברוך הוא בעצמו, כפי שבא לבקר את אברהם אבינו ביום השלישי למילתו.

אמנם לכאורה יש להבין, כי בשלמא שבא הקב"ה אצל אברהם אבינו שהיה זקן בן צ"ט שנים, לבקרו ולשאל בשלמו ביום השלישי למילתו, שהיה בזה ביקור חולים מושלם על ידי שדיבר אתו בעניינים שונים, אבל לבוא לסעודת שלישי למילה של תינוק בן י"א ימים, הרי אי אפשר לדבר אתו או לחזק אותו ולדרוש בשלמו, א"כ מה טעם יש לבקר את החולה על ידי ההשתתפות בסעודת שלישי למילה?

ויתבאר על פי המסופר על הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל ראש ישיבת חכמי לובלין, שבא פעם לבקר איזה עשיר קמצן שלא היה נותן שום צדקות. כשראה אותו העשיר, אמר לו: "מדוע באת אלי, וכי אינך יודע שאני נותן צדקות?" אמר לו מהר"ם שפירא: "באתי לקיים מצוות ביקור חולים" ... אמר לו העשיר: "הרי אינני חולה, ברוך ה' אני בריא וגם אף אחד מבני הבית לא חולה".

ענה לו גאון ישראל ותפארתו בחכמה ובשנינות: "שלמה המלך מכחיש אותך שהוא אומר (קהלת ה, יב) 'יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו', א"כ אתה חולה ובאתי בזאת לבקרך" ...

נהנה העשיר מהרעיון הנפלא ואמר לו: "זהו אכן 'ווארט' טוב ויפה, אבל אם היה רצונך רק לקיים מצוות ביקור חולים, א"כ למה זה טרחת לבוא עד פה בשביל חולה אחד, הרי היית הולך לבית החולים הסמוך, שם יש הרבה חולים ואתה יכול לקיים את המצוה הזאת שם הרבה פעמים".

השיב לו מהר"ם שפירא בהלצה: הרי רבותינו אמרו (נדרים לט:): שהמבקר את החולה נוטל אחד משישים בצערו, אבל

מכיוון שבבית החולים יש הרבה חולים בכל מיני מחלות קשות ומסוכנות ל"ע, איני רוצה לקבל מהם חלילה אחד משישים שלא אסתכן, אבל אתה הרי חולה במיליון דאלער, ומוזה לא אכפת לי אחד משישים" ...

עליך הורגנו כל היום

מכאן אנו למדים שלא תמיד הולכים לקיים מצוות ביקור חולים רק כדי לחזק ולעודד את החולה, כי אם לקחת ממנו איזה דבר טוב בשבילנו, כפי שמהר"ם שפירא הלך אצל העשיר כדי לקחת ממנו אחד משישים מסך מיליון דאלער שהיה חולה בו.

על כן יש לנו לילך להשתתף בסעודת שלישי למילה, כדי לקחת מהרה"ק הנימול מידה טובה זו של "עליך הורגנו כל היום" (תהלים מד, כג), שדרשו זאת חז"ל (גיטין נז:): על מצוות מילה, שאנו מוכנים ומזומנים למסור את נפשינו כדי להיות עם הקב"ה בברית חותמו. זהו שאנו למדים מהתינוק בבואנו לסעודת שלישי למילה, לקח טוב זה של אחד משישים למסירות נפש לקיום התורה והמצוות, כי עליך הורגנו כל היום למען רצון הבורא יתברך שמו.

טובא מגרר גריר

מענין לענין באותו ענין סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים זי"ע על הרה"ק ה'בת עין' זי"ע:

פעם אחת בסעודת שלישי למילה, התבשם מעט ומצב רוחו היה מרומם. כשחזר לביתו נתמך בידי שני אנשים ואמר בבדיחות: זהו פירוש מאמר חז"ל על היין (ברכות לה:): "פורתא מסעד סעיד (מעט יין משיבע), טובא מגרר גריר (הרבה יין מושך לשתייה נוספת)", שלאחר מעט יין, נצרך האדם להיתמך ולהיסעד באחרים, אולם אם הרבה בשתייה טובא, צריך כבר לגוררו...

לאחר מכן התחיל לזוב דם רב ממקום המילה, והרך הנימול היה בסכנה. מיהרו להזכירו לפני ה'בת עין' הקדוש ומצאוהו כשהוא יושב כבר אל השולחן ושקוע בתלמודו. כששמע את ההזכרה, נענה ואמר להם: "כעת יישבתי דין ברמב"ם והצלתי מהשגת הראב"ד עליו, ובא הרמב"ם להודות לי על כך. בזכות זה יתרפא הילד".

וכן היה.

ישועות מלכו

גיצי אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

ארי במסתרם

דמותו של הרה"ק רבי לייב בעל היסורים ז"ע, היתה מאז ומעולם דמות מסתורית ובלתי מופענחת, והיא כנראה תישאר כזו. גם חוקרי החסידות הנודעים, לא יכלו לספק פרטים חדשים וכולם נאחזים בכמה פרטים בודדים, ידועים יותר או פחות על דמותו של רבי לייב, כשחלק גדול מהם מצדד בדעה שאין לדעת מי היה רבי לייב זה, מה הייתה זהותו והתקופה המדויקת בה חי.

בספר 'שערי ירושלים' להרה"ג ר' משה ריישר ז"ל (ווארשה תר"כ) מופיעים מספר פרטים על רבי לייב, אבל עדיין רב בהם הנסתר על הגולה: "תחילת התיישבות האשכנזים היתה על ידי הרב החסיד המפורסם מורנו הרב לייב ז"ל מאנשי חב"ד, ונקרא רבי לייבלי מחברון וגם רבי לייב בעל ייסורין. האיש הזה היה גדול בתורה וירא אלוקים מרבים, ובסוף ימיו נסע לעיר הקודש צפת, תיבנה ותיקומם, ונפטר שמה זקן ושבע ימים, וציווה לפני מותו שכל מי שיהיה לו עת צרה, רחמנא ליצלן, ישתטח על קברו ויעזרוהו, וכך עושים עד היום".

אכן, זוהי השערה הנמצאת בכתבים של כולם, שרבי לייב השתייך לחסידות חב"ד. רבים נוטים לומר שרבי לייב בעל היסורים הוא רבי לייב מטערקיש-מוהילוב.

ביקשו להכתירו רבי

כן גם נמצא בספר 'אור הגליל' שחיבר הרה"ח ר' יעקב שלום גפנר ז"ל בשנת תשל"ו ובו מידע על גדולים שהתגוררו בגליל (ח"ג עמ' רס), אחד מהם הוא רבי לייב בעל היסורים, שמחבר הספר נוקט באופן פשוט שמדובר אכן ברבי לייב מטערקיש-מוהילוב, כפי שהוא כותב עליו בערכו בכותרת: "רבי לייב מטערקיש-מאהליב בעל ייסורים".

הוא מקדים וכותב כי "דמותו של הרב הקדוש רבי לייב המכונה 'בעל היסורים', אפופה מסתורין. אף אין ידוע משום מה כינויו בני דורו (כפי המובא בספר 'שערי ירושלים' כנ"ל) בתואר זה. אבל ננסה לרכז את הנאמר אודותיו בכמה ספרים כפי שתעלה מצודתנו.

"הרב הקדוש רבי לייב היה בן העיר טערקעש

מאהליב, כן הוא מוזכר בספר 'בית רבי'. הוא נחשב בין גדולי החבריה תלמידיו ומקורביו של הרב בעל התניא. תלמידיו של הרב בעל התניא נמנעו מלהכתירו כרבי ואדמו"ר, היות והרב בעל התניא אמר עליו שהוא מופשט לגמרי מן העולם הזה.

"כך נאמר עליו בספר 'בית רבי': 'הרה"ק רבי לייב מטערקעש מאהליב (ו' יעקב שלום גפנר מצייין בסוגריים כי 'המעניין הוא שבין כל מקורבי וחסידיו בעל התניא, הוא מהיחידים המתוארים הרב הקדוש'), היה מגדולי חסידיו הרב ואיש קדוש. חסידים רבים ביקשו להכתירו כרבי".

חסידיו חב"ד מרבים לדבר על גדלותו של רבי לייב, וכשביקשו בני טערקיש-מוהילוב מרבם ומאורם בעל התניא, שימנה את רבי לייב למנהיג העדה בסביבתם, סירב בעל התניא משום שמנהיג בישראל צריך לדעת גם בעניינים גשמיים, ואילו רבי לייב מופשט לגמרי מענייני העולם הזה ותאוותיו.

בעל אכסניה של הבעש"ט

בקובץ 'היכל הבעש"ט' (כסלו תשע"ה) התפרסם מאמר מחקר עמוק ומקיף סביב תולדותיו של הרה"ק רבי לייב בעל היסורים ז"ע, שם הובאו ראיות חותכות וברורות לכך שהוא אכן היה רבי לייב מטערקיש-מאהליב, שנמנה בצעירותו עם 'המתנגדים' לדרכו של הבעש"ט הק' ז"ע ולדרך החסידות.

על התקרבותו של רבי לייב לחסידות הוא מביא את הסיפור הבא שמופיע בספר 'המשפיע' (עמ' קכד) מפי הגה"ח רבי שלמה זלמן הבלין זצ"ל מגדולי וחשובי רבני חב"ד בדור הקודם:

שמעתי מהרב ר' יצחק ביק (רב דפראוועדענץן שהיה רב מקודם בעיר מאהליב דענעסטער) ששמע מאביו ז"ל שהיה רב בעיר מאהליב הנ"ל, ומשפחתם היו רבנים עד הבעש"ט דור אחר דור, עד שזקנם היה רב במעזיבו בימי הבעש"ט. וסיפר לו, שר' לייב הידוע שהיה בעיר מאהליב הנ"ל בימי אדמו"ר הזקן (בעל התניא) נ"ע, היה מתנגד.

פעם אחת בא לשם הבעש"ט ז"ל ותלמידו רבי זאב קיצעס, ונתאכסנו אצל ר' לייב הנ"ל בבית קטן. הבעש"ט ישב על תיבה אחת וראשו היה מוקף עם פאציילע (מטפחת), הראש עם הפנים בגלל הפרעושים והזבובים. רבי זאב הנ"ל עם ר' לייב ישבו ביחד ורבי זאב סיפר לר' לייב

מהגדלות והמופתים מהבעש"ט, והשיב לו ר' לייב שאין אני מאמין בזה.

אחר כך סיפר לו עוד מאיזה מופת, והשיב לו גם כן שאינו מאמין. אז ענה לו הבעש"ט מרחוק: "בזה תאמינו שהוא אמת". השיב לו ר' לייב: "אין אני מאמין לכם גם כן". ואז ענה לו הבעש"ט ז"ל: "אם אין אתם מאמינים לזה אז תראו זאת בעיניכם", והלך מאיתם.

עבר איזה זמן והיתה חמימות גדולה בבית ור' לייב הנ"ל לא היה יכול לישון בבית בשום אופן, ויצא אל החצר, והיו שם עגלה עם תבן, והניח לנוח מעט. והיה בבוקר כשהתחיל להאיר מעט, ראה פתאום מוחנה גדול של נפטרים שהיה מכיר אותם מכבר איך שהולכים סמוך אצלו, ונתפחד מאוד וטמן פניו בתוך התבן.

אך קרב אצלו אחד בסמוך ולקח אותו בזרועו ומשך אותו כדי שיהפוך פניו, ואמר לו בזה הלשון: "עתה כשראית בעיניך, תאמין מה שאמר לך הבעש"ט", והלך לו. זה היה מהדברים שהתחיל להתקרב אצל הבעש"ט, ע"כ.

נעשה אדם נאמר בעבורך

בספר 'בית רבי' (עמ' 144) מסופר עליו, כי התקרבותו אל האדמו"ר הזקן בעל התניא ז"ע היתה בשעה שבעל התניא ביקר פעם בעיר טערקיש-מאהליב מקום מגוריו של רבי לייב. כאשר שב בעל התניא לביתו, נסע אליו רבי לייב והתקשר אליו בכל נימי נשמתו ושתה מפיו בצמא דברי אלוקים חיים, עד שהפך לאחד מגדולי חסידיו המפורסמים.

עם בואו לביתו, עסק רבי לייב בהפצת תורת אדמו"ר הזקן. בהקשר זה סיפר הרה"ק הריי"צ מליובאוויטש ז"ע:

שמעתי כי פעם אחר לימוד דברי אלוקים חיים אשר למד הרב הצדיק החסיד רבי לייב נוחו עדן מטערקעש-מאהילוב, התעורר אברך אחד בעל כישרון והתדבק בלימוד דברי אלוקים חיים. וכעבור איזה זמן התחיל להתפלל בארוכה ולהתנהג בדרכי חסידיו חב"ד.

חברי האברך ובני גילו, שהיו מחסידיו אדמו"רי וואהלין קינאו בו, ובאחד המועדים לשמחה בעת הפארבריינגען (התוועדות חסידים) אמרו לחברם האברך: "האדמו"ר שלך הוא בוודאי גדול ונורא - אבער א מופת, דאס קריגט מען בא אונזער רבי"ן (אבל מופת, את זה אפשר לקבל אצל האדמו"ר שלנו).

קובץ ישן) שאברהם אבינו היה לו ספר יצירה ובוה ברא את בן הבקר אשר נתן למלאכים עם חמאה וחלב (כמובא בפרשתנו), כי אין בבשר הנוצר על ידי ספר יצירה משום איסור בשר בחלב.

כך גם המשיך אברהם אבינו ונתן את ספר היצירה לבניו, שבראו ממנו עגל ויכלו לאכול אותו בלי שחיטה. כיוצא בזה היה גם במרוצת הדורות, כפי שמביא הגה"ק החכם צבי ז"ע בתשובותיו (ס"ג): "נסתפקתי אדם הנוצר על ידי ספר יצירה כאותה שאמרו על זקני רבי אליהו, מי מצטרף לעשרה".

המשיך הגר"מ אריק ואמר לו: "על כן אנו רואים שגוף הענין לברוא אדם בספר יצירה הוא דבר שיכול להיות, רק שאלתך היתה האם המהר"ל היה בר הכי לברוא גולם, אמנם שאלתי אליך היא אחרת, למה לך להביא ראיה מבריאת הגולם על גדולתו של המהר"ל, הלא יכולת לדעת זאת מבריאת החכם, הלא הוא הגה"ק התוספות יום טוב ז"ע, שהיה תלמידו של המהר"ל ומעיד עליו בחכמתו שהיה אדם הגדול בענקים, ממילא אין כאן שום מקום להסתפק בגדלות המהר"ל..."

סיפור זה מופיע בספר 'התמים' (ה"א עמ' 158), ומשם ראה באגרות כ"ק אדמו"ר הרי"צ (ה"ב עמ' שעה), שם מצוין שהסיפור הזה נכתב על ידי הרבי הרי"צ במכתבו לחתנו כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש ז"ע.

בריאת החכם לעומת הגולם

זו היתה דרכם של החסידים ואנשי המעשה מאז ימות קדם, לתור ולחפש אחרי סיפורים של אותות ומפותים שנעשו על ידי רבותיהם הקדושים, אבל מכאן למדנו כלל גדול שלימד אותנו הרה"ק בעל התניא ז"ע, שהמופת הגדול והאמיתי ביותר הוא לעשות בן אדם מחתיכת עץ, מאכן פון פלאכע א מענטש.

על כך ראיתי דבר נחמד ויפה מהגאון המפורסם רבי מאיר אריק זצוק"ל אב"ד טארנא, שפעם שאל אותו בעל-בית אחד: מה אומר הרבי על מה שאומרים העולם שהגה"ק מהר"ל מפרג ז"ע ברא גולם על ידי ספר יצירה? השיב לו הגר"מ אריק, שבפשטות יכולים גדולים וצדיקים לברוא על ידי ספר יצירה וזה אינו דבר חדש, שהרי ידועים דברי השל"ה הקדוש (פ' וישב בשם

הדבר ציער את האברך במאוד, ומשך זמן מה היה חושב אם יספר דבר זה להרב הצדיק החסיד רבי לייב, אם לאו. עברו שבועות שניים או שלושה והחליט שלא לספר מאומה, והיה לו צער גדול. בתוך כך בא משולח מבעל התניא שהולך מעות רבי מאיר בעל הנס לשולחם לארץ הקודש ובידו גם מכתב להרב הצדיק החסיד רבי לייב במענה על הידיעות שכתב לו אודות הדרכת האברכים, כי רבי לייב היה ממונה מאת בעל התניא להדריך ולנהל האברכים הצעירים במחוז ההוא.

בין התשובות של רבינו הגדול (בעל התניא) לרבי לייב, היתה גם תשובה אודות האברך הנ"ל, שראוי לקרבו וצריכים להפיג צערו, וזה יהיה לו לאות ולאחרים למופת. כששמע האברך מפי מדריכו את אשר כותב רבינו הגדול אודותיו, התחיל לבכות. וישאל אותו רבי לייב, מה אתה בוכה? והלא סיפר לו את כל השיחה שהיתה לו. אמר לו רבי לייב: "עתה הנני מבין דברי רבינו, כי זה המופת האמיתי, אז מיד זאל מאכן פון א פלאכע א מענטש - לעשות בן אדם מחתיכות עץ.

פתוחה או סתומה

בספר 'דברי שלום' על הרה"ק רבי שלום מקאמינקא ז"ע מסופר:

בעת שהותו בחצר הקודש ראפשיץ אצל רבו הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ ז"ע, היה מעשה שכתבו שם ספר תורה לזכות הרה"ק מראפשיץ, והוא מסר להסופר את חדרו המיוחד שיכתוב שם את הספר בלי הפרעה, אבל ציווה עליו שלא יתן לשום אדם להיכנס לתוך החדר הפרטי.

בבוקר אחד לאחר תפילת שחרית, רצו בני החבריה קדישא לשתות 'לחיים', אבל לא היה להם מה לשתות. הם ידעו שבחדרו של הרבי נמצא יי"ש ורצו לקחתו משם, לכן ניגשו אל הסופר והפצירו בו שירשה להם לקחת את היי"ש, אבל הוא לא הסכים להם בשום פנים ואופן, אלא אם כן יצווה לו הרה"ק מראפשיץ ויתן לו רשות להכניסם פנימה.

החבריה כבר היו מוכנים ללכת אל הרה"ק מראפשיץ ולבקש ממנו רשות להיכנס לתוך החדר ולהוציא את היי"ש, אבל אז מחה בהם הרה"ק מקאמינקא באמרו שאין זה כדאי לבלבל את הצדיק בשביל דבר זה שאין בו ממש. בלית ברירה, הלכו החבריה בדרך אחרת, על ידי שאחד מהם אחז את הסופר בחזקה ושאר החברים דחפו אותו על הדלת בכח ובחזקה עד שנפתחה הדלת והם נכנסו פנימה, שותו 'לחיים' ויצאו החוצה.

כיוון שכן, התחיל הסופר לצעוק בקול רם

כשמוע הרה"ק מראפשיץ את דבריו המחכימים, שחק ונהנה מאד.

פתח שערי שמים

על פי מעשה נפלא זה אמרתי ביי"ט שמחת תורה להמליץ טוב על כלל ישראל כמליצת הרה"ק מקאמינקא:

בימים הנוראים אנחנו כסדר פותחים את ארון הקודש בשעת הפיוטים וסוגרים בחזרה, כמו בסליחות 'שמע קולי' ובתפילת 'אבינו מלכנו' ובעוד מקומות בתפילה, פותחים וסוגרים, פותחים וסוגרים, וחוזר חלילה. כל זה עד שמחת תורה, שאז מגיעים לאותה הראית לדעת כי ה' הוא האלוקים, שפותחים את ארון הקודש ומשאירים אותו פתוח משך כל זמן ההקפות.

והנה, עד עכשיו היה נראה כוויכוח שלא היה ברור אם ארון הקודש צריך להיות פתוח או סתום... אבל עכשיו שכבר הגענו למדריגה גבוהה של ההכרה כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו, הרי שכבר צריך לעשות פתיחה, וכן אנו עושים. יעזור השי"ת שעל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות, שגם בעולם העליון יהיו לנו 'תרעין פתיחין', להשפיע לנו ולכל ישראל שפע וברכה וחיים עד העולם, שערי שמים פתח ואוצר הטוב לנו תפתח בלי גבול ובלי קצבה, בזכות האמונה הפשוטה כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו.

ואיים עליהם שיספרו עכשיו את כל מעשיהם להרה"ק מראפשיץ, אבל הם שחששו מאד שלא יתוודע הדבר לרבה הרה"ק מראפשיץ, פן יקפיד עליהם חלילה על מעשה זה, טיכסו עצה בנפשם כדת מה לעשות.

מיד קם הרה"ק מקאמינקא והשית עצה בנפשו, על ידי שהקדים את עצמו לבוא אל הרה"ק מראפשיץ לפני יבוא אצלו הסופר, והוא סיפר את הדבר בדרך שחוק שלא להעלות חרון אפו, וכה אמר בחכמה ובתבונה: "ידע נא רבי ומורי שהיה לנו היום עסק ביש עם הסופר, כי המחלוקת נהווהה אודות פתיחה וסתימה, שהוא טען שצריך להיות סתימה ואנו עמדנו על דעתנו שצריך לעשות פתיחה".

כששמע זאת הרה"ק מראפשיץ נאחז בתמיהה ובפחד גם יחד, ושאל אותו: מה? האם היתה לכם שאלה בספר תורה ולא באתם לשאול אותי? היתכן כזאת?

הרגיע אותו הרה"ק מקאמינקא ואמר: "לא ולא! השאלה לא היתה על הספר תורה, רק על הדלת... ומעשה שהיה כך היה... אנחנו רצינו לשתות 'לחיים', אבל היי"ש היה מונח בתוך החדר שמסר רבינו להסופר, והוא לא הניח אותנו להיכנס פנימה, לכן התגברנו עליו ופתחנו את הדלת בעל כרחו, וזה היה הוויכוח בינינו, שהוא טען הדלת צריכה להיות סתומה, ואנחנו החלטנו שכאן המקום לעשות פתיחה, וכן עשינו..."

בְּרֵי יְשׁוּעָה

פרפראות לחכמה בפרשת השבוע ובענייני דיומא

בבן הנעקד ישיבת מדינתנו

העיר לו אחד מן המתפללים ושאל אותו איך עשה כזאת, בהזכירו לשונו של ה'מנחת אלעזר' על הישמעאלים, שאם כן יפלו בבורות שיחין ומעורות. על זה ענה רבי שלמה אליעזר בשנינות: **"זאלן זיי פאלן"** (אדרבה שיפלו)...

ואנחנו קמנו ונתעודד

אבל אנחנו זרע אברהם יצחק ויעקב "קמנו ונתעודד", שאפילו אם נופלים יש לנו זכות העקידה להינצל מן הפורענות, ושבע יפול צדיק וקם.

יש להוסיף מה שביאר הגאון רבי יוסף נחמיה קארניצער **זצ"ל אב"ד קראקא** על מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין, שנטתה מן הדרך הישרה ונטשה מוסר אביה ותורת אמה, עד שנפלה לבור הגדול, פירוש שנפלה לבור אשר מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, שלא הלכה בדרך התורה, רק במקומות נחשים ועקרבים, בדרכים עקלקלות. באו והזכירוה אצל רבי חנינא בן דוסא והתפלל עליה, ואכן חזרה בתשובה שלימה לחיק אמונתה. כששאלו אותה, מי העלך? באיזו זכות זכית לצאת מחשיכה לאורה? אמרה **"זכר של רחלים וזקן מנהיגו"**, שבזכות עקידת יצחק ניצלתי, כי בזכות העקידה זוכים בני ישראל להינצל מן היצר הרע, כמו שהכניעו אברהם ויצחק את יצרם הרע ועבדו את השי"ת במסירות נפש.

כן כתב להדיא ב'בית יוסף' (או"ח סי' א) "וטוב לומר פרשת העקידה כדי לזכור זכות האבות לפני הקב"ה, וגם להכניע יצרו לעבודת השי"ת כמו שמסר יצחק נפשו". בספר **'אמרי פנחס'** (שער סדר היום אות סט) כתב הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, שפרשת העקידה מועילה לבטל ממנו מחשבות זרות. מעתה יש לנו סגולה נפלאה ויקרה למי שנטה רח"ל מדרך הישר והרצוי, שנפל לבור הגדול, לומר פרשת העקידה בכוונה ובזכות העקידה יכניע את היצר הרע לעבודת השי"ת, ונזכה בזכות זה לזרע ברוך ה', שהולכים בדרך הטוב.

שוב מצאתי כתוב לאמור בספר 'אלף כתב' (אות רא): "טוב לומר פרשת העקידה בכל יום בכוונה, והוא מסוגל לגידול בנים ולבטל ההוררים"

איתא בגמ' (בבא קמא נ. - יבמות קמא): תנו רבנן מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור גדול, באו והודיעו את רבי חנינא בן דוסא. שעה ראשונה אמר להם שלום, שניה אמר להם שלום, שלישית אמר להם עלתה. אמרו לה מי העלך, אמרה להם זכר של רחלים נזדמן לי וזקן אחד מנהיגו. פירש רש"י: זכר של רחלים - אילו של יצחק, וזקן מנהיגו - אברהם.

ביאר המהרש"א בחידושי אגדות, דהיינו שניצלה בזכות עקידת יצחק וזה עמד לה בעת צרה, דכתיב התם (פרשתינו כב, יד) "אשר יאמר היום בהר ה' יראה", ופירש רש"י על התורה: **"ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות, כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה', יראה אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה"**. למדנו אפוא כי זכותה של העקידה גדולה מאד ונשארת לדורות עולם, שגם בתו של נחוניא שנפלה לבור הגדול, ניצלה בזכות העקידה.

המה כרעו ונפלו

על זה אמר הנביא (עמוס ה, ב) "נפלה לא תוסיף, קום בתולת ישראל", אבל "המה כרעו ונפלו", כשאומות העולם נופלים אין להם תקומה ואין מגיעים לחצי ההר עד שנקרעים לגזרים.

הגה"צ רבי שלמה אליעזר מרגליות זצ"ל, בנו של הגה"צ המקובל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל מיקירי קרתא דשופריא ומגדולי חסידי הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממנוקאטש זי"ע, התפלל פעם שחרית בבית המדרש דחסידי מונוקאטש והתעטף בטליתו שלא כמנהג מונוקאטש.

ידועה שיטת ה'מנחת אלעזר' בעטיפת הראש בטלית, שלא לכסות את כל הראש, אלא להניח את העיניים והאף גלויים, שהרי בעינין כעטיפת ישמעאלים, וכי הישמעאלים מתרוצצים בכסות עיניים ובסתימת חוטים ופה? אלא וודאי שאינם מכסים את כל הראש, שאם כן יפלו בבורות שיחין ומעורות.